

Til Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep 0032 Oslo

Postmottak@nfd.dep.no

Deres ref. 23/5991
02.01.2024

Fra
Global Aquaculture Tech Hub (GATH)

Høringsinnspill til NOU 2023:23, Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping

Innledning:

Vi viser til høring av NOU 2023:23 Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping med høringsfrist 2. januar 2024.

Global Aquaculture Tech Hub (GATH) er en selskapsdrevet forening med 26 medlemmer (bedrifter, forskningsmiljø og utdanningsinstitusjoner) innenfor akvakultur og teknologi til akvakultur og representerer således disse. GATH ble etablert av medlemmene i 2021, lokalisert i Ålesund men har medlemmer fra flere kanter av landet samt noen internasjonale selskaper. Vårt arbeid for medlemmene spenner seg fra innspill til regelverk, informasjon og opplæring innenfor medlemsbransjene, teknologiutvikling med fiskevelferd, miljø og bærekraft som viktigste kriterier, eksportfokus og fokus på nye marked for både fisk og teknologi. Vi arbeider for samarbeid innad i foreningen og med andre aktører både i inn- og utland. Flere av våre medlemmer er blant de største teknologileverandørene til akvakultur samt akvakulturbedrifter som har sitt fokus både i sjø og på land.

Vi tillater oss å komme med høringsinnspill til NOU 2023:23 og håper at vårt innspill til Nærings- og fiskeridepartementet kan bidra i det viktige arbeidet med å vurdere og følge opp anbefalingene som kommer inn fra de forskjellige høringsaktørene. Vi vil også vise til at flere av GATH sine medlemsbedrifter har sendt inn egne høringsinnspill.

Innspill fra GATH

Norge med sine naturgitte muligheter for akvakultur vil kunne bidra i det globale behovet for mer proteiner til en befolkning i vekst. Og muligheten for norsk eksport av fisk vil i vesentlig grad øke innenfor akvakultur, og ikke av villfanget fisk. Det oppfordres også til at en fokuserer på mulighetene for vekst innen de kjente artene som laks, ørret, regnbueørret og torsk, men GATH mener at en også aktivt må arbeide for å utvikle akvakultur av andre fiskearter. Som utvalget påpeker i sin rapport er akvakulturnæringens modne verdikjeder laks, ørret og regnbueørret, med teknologier som gjennom år er utviklet til disse næringene. Teknologileverandører har i vesentlig grad bidratt til den utviklingen gjennom årene, og kan levere teknologi som også kan benyttes eller videreutvikles til akvakultur av andre arter.

Insentiver

Utvalget peker også på at det er avgjørende å sikre god biosikkerhet, god fiskevelferd og akseptabel miljøpåvirkning for å legge til rette for fortsatt vekst innen akvakultur. De rapporterer også at et helhetlig forvaltningssystem må gi sterkere insentiver til bærekraftige valg som ivaretar biosikkerhet og miljø for å muliggjøre vekst i næringene også i fremtiden. Utvikling av teknologi og fokus på nullutslipp og lavutslippsteknologi bør være et miljøkrav for fremtidig akvakultur. GATH registrerer at utvalget foreslår å videreføre maksgrensen for lus på lokalitetsnivå med gjennomsnitt antall lus per fisk. De har også forventning om at de enkelte lokaliteter skal gjennomføre tiltak mot bekjempelse av lakselus og styrking av insentiv for aktører i produksjonsområder med nedtrekk. Dette er GATH enig i men vi savner mere konkrete forslag om hvordan insentiver kan forsterkes, og nevner her eksempel som innbytte av åpne anlegg og merder mot flere lukkede anlegg.

Rammebetingelser og videre utvikling

For at bedrifter som arbeider innenfor både akvakultur og teknologi til akvakultur skal ha mulighet til videreutvikling og investeringer i ny teknologi må rammevilkår og forutsigbarhet være på plass. GATH oppfordrer derfor til at myndighetene innhenter innspill både fra akvakulturindustrien og teknologileverandørene før nye og klare regelverk for næringene utvikles og iverksettes. Det er vesentlig at innspill fra aktørene blir lyttet til og både GATH og medlemsbedrifter stiller seg positiv til å bidra for en sunn og bærekraftig utvikling av akvakultur både for de norske marked og for utvikling i de forskjellige internasjonale marked, hvor fiskevelferd og miljø blir ivare tatt i alle ledd.

GATH støtter utvalget i at det må være krav om akvakulturtillatelse for selskaper for å drive med akvakultur.

Forenklet og teknologinøytrale tillatelsessystem

GATH er enig i at dagens tillatelsessystem må forenkles og tillatelsessystemet må være teknologinøytralt. Her oppfordrer vi også til å ta hensyn til at tillatelsessystemet skal ivareta både dagens modne arter og nye arter som eksempelvis torsk, andre fisketyper, tang og tare.

GATH støtter også utvalgets anbefaling om at tildelingssystemet for lokalitetstillatelse skiller mellom geografiske områder og lokaliteter på land, i ferskvann, til sjøs og til havs. En må også hensynta miljøforhold i de forskjellige områder for å oppnå bærekraftig akvakultur overalt.

GATH oppfordrer også til at man tar legger til rette for egnede lokaliteter for forskjellige arter, det være seg eksempelvis tilrettelegging for vekst i både de modne artene samt torsk, andre fiskearter, tang og tare.

Unngå tidsavgrensninger på akvakultur generelt

GATH er enig i utvalgets forslag om ikke å innføre tidsbegrensede tillatelse for laks, ørret og regnbueørret, men mener at dette også må gjelde andre arter som eksempelvis torsk. Dette må gjelde for både eksisterende og nye tillatelse.

Visningstillatelse, forskningstillatelse og undervisningstillatelse

GATH mener at visningstillatelse er nødvendig for informasjonsformidling, kunnskapsbygging, rekruttering og opplæring innenfor akvakulturnæringene. GATH støtter at det foretas en god gjennomgang av rammeverk og drift av visningstillatelse.

En utvikling av særtillatelse som visningstillatelse, forskningstillatelse og undervisningstillatelse vil sette akvakulturnæringene tilbake i forhold til ønsket om utvikling og vekst. GATH mener at disse særtillatelsene må opprettholdes og videreutvikles med formål å lære. Forskning på teknologi, fiskevelferd, sykdom, sår, lus og annet samt å erfare hva som vil fungere best i de enkelte områder og for de enkelte arter og systemer formål vil gi et fortrinn i fremtidens akvakultur.

Innenfor akvakulturindustrien og teknologi til akvakultur er behovet for faglært bemanning stort. Undervisningstillatelser har vært en vesentlig del av opplæringen for mange som skal inn i posisjoner i disse næringene. Og næringene har et stort behov for faglært kompetanse. For å kunne holde en innovativ og utviklende posisjon i det globale markedet er det vesentlig at vi har et attraktivt og ledende utdanningstilbud med et opplæringstilbud som er rett for fremtidens utvikling av akvakulturindustrien og teknologinæringene til akvakultur. GATH er derfor sterkt imot forslaget fra utvalget om å avvike undervisningstillatelsene.

Forskning på mange nivå innenfor akvakultur har hatt betydning for utviklingen av akvakulturnæringene og for teknologileverandørene. GATH mener at forskningstillatelser må opprettholdes og en må se på mulighetene og behovene for videreutvikling av disse. GATH ønsker utvidet forskning på både de modne fiskeartene, laks, ørret og regnbueørret, men også stor grad av forskning på torsk andre fiskearter, tang og tare.

GATH mener også at en finansieringsordning for visningstillatelser, forskningstillatelser og undervisningstillatelser bør være forutsigbar fra år til år og ikke avhengig av det enkelte fylkes økonomiske situasjon.

Vi savner også gode konklusjoner om de etablerte testkonsesjoner gjennom siste årene, og ønsker fokus på fordeler og ulemper med de enkelte testede system. Å etablere en langsiktig plan for hva som passer i de forskjellige geografiske områder og for de forskjellige arter burde være et læringspunkt etter at det ble etablert mulighet til å søke om testkonsesjoner. Vi savner en totaloversikt over alle læringspunkt i disse prosessene.

Avgifter

Avgifter på lakselus er et forslag fra utvalget. En avgift som innføres i forhold til antall lakselus i anlegget som overskrider de enkelte tiltaksgrensene. GATH tror ikke at en avgift på lakselus er en god ordning. GATH mener at riktige insentiver vil være et langt bedre virkemiddel enn nye avgifter. Vi ser også ringvirkningene fra Grunnrentebeskatningen hos teknologibedriftene til akvakultur. En negativ ringvirkning som rammer mange bedrifter i kyst Norge, deres ansatte og familiene til ansatte hardt.

Utvalgets forslag om regulering av utslipp av miljøskadelige stoffer gjennom grenseverdier i regelverket støttes av GATH, men vi er imot innføring av nye avgifter som relateres til andre miljøskadelige utslipp. Her viser vi igjen til insentiver for å fremme innovasjon og utvikling som fremmer null- og lavutslippsløsninger. Det vises også til at utvikling av null- og lavutslippsløsninger har en betydelig høyere prislapp for etablering og drift enn konvensjonelle løsninger. Det bør etableres insentiver sånn at den enkelte aktør kan se muligheter for ombygging av anleggene til null- eller lavutslippsløsninger.

Både akvakulturbedriftene og teknologibedriftene har en god mulighet til å opprettholde og videreutvikle sin unike posisjon i mange internasjonale marked, og til å etablere seg i nye markeder. Det krever arbeid, økonomi, tid og ressurser for etablering i nye markeder, noe som har vært utfordringer for mange teknologibedrifter i tiden som har gått etter innføringen av grunnrenteskatt. Myndighetene må se på ringvirkningsutfordringene som skapes med sånne nye skatter og avgifter, og grunnrenteskatten har slått hardt ut på kystnæringene.

GATH mener at myndighetene, teknologiaktører og akvakulturnæringene må samarbeide om gode vilkår og muligheter for bærekraftig vekst med fiskehelse og miljø som hovedfokusområder. Et samarbeid for best mulig akvakultur av alle ønskede arter kan bety fremgang og vekst både for de enkelte selskap men ikke minst også for hele nasjonen. Vi har verdensledende teknologi som kan videreutvikles i henhold til regelverk, og krav. Vi har en unik mulighet til å utvikle innovative og gode

løsninger for å ivareta både miljø og fiskevelferd om man finne gode samarbeidsformer. GATH og medlemmene bidrar gjerne i det videre arbeidet for å finne de rette og fremtidsrettede løsningene for bærekraftig akvakultur.

Vennlig hilsen
Global Aquaculture Tech Hub
Bente Lund Jacobsen
daglig leder
sign.